

Xabier Pérez Igrexas, en calidade de portavoz do Grupo Municipal do Bloque Nacionalista Galego (BNG) no Concello de Vigo, ao abeiro do establecido no Regulamento Orgánico do Pleno e da restante normativa aplicábel, eleva ao Pleno da Corporación para o seu debate a seguinte

MOCIÓN

MEDIDAS PARA A MELLORA DA CONEXIÓN FERROVIARIA DE VIGO E A SÚA ÁREA METROPOLITANA

EXPOSICIÓN DE MOTIVOS

Na cidade de Vigo e na súa área son importantes e históricos os déficits no que ten a ver coa súa conexión ferroviaria. A recente chegada do tren de alta velocidade a Galiza, case tres décadas despois da súa entrada en funcionamento noutros territorios do Estado e após continuadas dilacións por causa da falla de compromiso dos sucesivos gobernos españois, non resolve estas necesidades. Xa non por ficar pendente a mil veces prometida conexión directa de Vigo coa meseta, senón tamén polos escasos avances para a materialización da estratéxica saída Sur de alta velocidade con Porto e, sobre todo, pola falla de actuacións na rede ferroviaria interna.

A Saída Sur é unha conexión estratéxica para Vigo e a súa área, e tamén para o conxunto de Galiza, que permitiría reforzar o papel da área viguesa como motor da eurorrexión Galiza-Norte de Portugal e configuraría a nosa cidade como un nodo ferroviario de primeira magnitude. Contrasta, neste sentido, a

aposta decidida que o goberno portugués está a facer en favor deste proxecto coa notábel falla de avances no Estado español desde o ano 2007.

Na actualidade, a Saída Sur fica continúa pendente dun novo estudo informativo, após a caducidade dos anteriores, que o propio Ministerio de Transportes recoñeceu -o pasado mes de xullo- non estará listo antes do primeiro trimestre de 2025 así como que o inicio das obras non se producirá antes do ano 2029, facendo practicamente imposíbel que a conexión estea operativa no horizonte do ano 2030, como se comprometeu o Goberno español no acordo de investidura subscrito entre PSOE e BNG, e facendo mesmo moi complexo que entre en funcionamento no 2032. Resulta, ademais, moi preocupante que a Comisión Europea teña recollido como horizonte temporal para a entrada en funcionamento da conexión de alta velocidade entre Vigo e Porto o ano 2040.

A día de hoxe, a única conexión ferroviaria existente entre Vigo e Porto é a que realiza o Tren Celta, servizo que é compartido por Comboios de Portugal e Renfe e que consta de dúas frecuencias ao día: desde Vigo ás 8.58 h e ás 19:56h, e desde Porto ás 8:13 e ás 19:10h. Non existe outra área transfronteiriza en Europa que una dúas grandes conurbacións como as áreas de Vigo e Porto que presente unha conexión ferroviaria tan raquítica. No entanto, a pesar das deficiencias, insuficiencias, avarías e os prolongados tempos de viaxe, este corredor volveu experimentar un novo récord de viaxeiros desde que se restabeleceu o servizo en outubro de 2021, o que acredita a necesidade da súa mellora e alargamento.

Mais para alén da importancia das conexións de longo percorrido, for con Portugal ou coa meseta, os servizos ferroviarios precisan dunha mellora substancial na súa rede convencional e interior. A actual oferta de Media Distancia presenta disfuncións tan graves como que a conexión entre Vigo e Lugo teña un tempo de traxecto de 4h 12 minutos, por acima do que se tarda

arestora en chegar a Madrid, ou que non exista unha conexión directa entre dúas urbes do Eixo Atlántico como son Vigo e Ferrol.

A realidade que segue a padecer a veciñanza da cidade e do conxunto da área de Vigo é a de continuarmos con menos conexións, frecuencias e prazas dispoñíbeis das que se precisan para satisfacer a demanda.

Un exemplo paradoxal é que o último servizo ferroviario da liña que conecta Vigo coa Coruña conclúa ás 21:50h (e ás 21:25 en sentido contrario), cando na meirande parte das cidades cunha densidade poboacional parella á de Vigo os servizos ferroviarios finalizan a partir das 23:00h. Ademais, seguen a ser continuados os atrasos nos primeiros trens da mañá con partida desde Vigo o que provoca que as persoas que o utilizan para se deslocar aos seus postos de traballo ou centros de estudo, nomeadamente en Compostela ou na Coruña, cheguen sistematicamente tarde, cos prexuízos que iso supón. Unha situación denunciada polas persoas usuarias, que ten causa na demora na chegada dos trens a Vigo, nas reiteradas avarías, mais tamén nas aglomeracións no control de acceso e tamén na insuficiencia de prazas ofertadas.

En consecuencia, é imprescindible levar a cabo unha reorganización dos horarios da conexión Vigo-A Coruña, reforzando os servizos nas franxas de maior demanda: primeira hora da mañá, mediodía e tarde noite e recuperar os seis servizos ferroviarios que existían antes da pandemia entre Vigo-Guixar e Pontevedra.

Coa experiencia do inicio de curso pasado cómpre desprezar medidas para asegurar a óptima operatividade dos trens do Eixo Atlántico ferroviario, de media distancia e Avant na Galiza para que non se repita o sucedido en setembro de 2023, cheo de retrasos e avarías. É fundamental garantir a mobilidade diaria dos galegos e das galegas e asegurar a puntualidade dos trens do Eixo Atlántico. Unha puntualidade que para está ligada ao incremento das frecuencias.

Aliás, atendendo as previsións do propio Ministerio de Transportes polas consecuencias de actuacións en diferentes puntos da rede ferroviaria é preciso que se habilite un Plan de Incidencias e de transporte alternativo para evitar que os usuarios e usuarias do tren padezan horas de espera en vías, en trens abarrotados ou en estacións aconteceu este mes de agosto cos retrasos de servizos Vigo-Madrid. Un Plan de Incidencias e de Transporte alternativo que priorice a atención aos viaxeiros e viaxeiras para que non sufran durante horas as consecuencias e que implique a posta en marcha automática dun protocolo que facilite os traslados noutros medios e a atención áxil para minorar as molestias.

Por outra parte debe rectificarse o cambio nos requisitos aplicado desde o pasado 1 de xullo para a devolución do prezo dos billetes nos servizos AVE, Avlo, Euromed e Intercity xa que supón un retroceso e empeora os dereitos dos viaxeiros e viaxeiras dos servizos ferroviarios. Resulta evidente que os constantes incidentes, demoras e problemas que se están a producir, en particular nos servizos entre Galiza e Madrid, teñen moito que ver con esta decisión.

O importante aumento da demanda dos servizos ferroviarios, nomeadamente no caso da rede de Media Distancia, evidenciou a importancia dun maior desenvolvemento da conexión ferroviaria pero tamén deixou patente a insuficiencia da oferta actual, tanto no que ten a ver cos horarios como co número de prazas ofertadas, e a necesidade de seguir avanzando no abaratamento das tarifas.

É claro que as políticas do Estado coa Galiza en materia de infraestruturas esqueceron impulsar a modernización da rede ferroviaria interna e dotar de servizos adecuados o noso País. A día de hoxe, na Galiza non existen os servizos de proximidade de Renfe, nin nas principais cidades e áreas urbanas, como é o caso de Vigo. Ningún Goberno español soubo explicar até agora esta

situación cando existen outras cidades no Estado, con 270.000 habitantes e áreas urbanas con apenas 400.000 que si posúen servizos de 'cercanías' de Renfe, pero Vigo e a súa área funcional con máis de 500 mil habitantes fican sen ela.

Urxe, xa que logo, a posta en marcha dunha rede tren de proximidade, ou cercanías, que vertebre a contorna metropolitana de Vigo e que a conecte polo norte coa área de Pontevedra e polo sur até Tui, para configurar, desta maneira, o tren como unha alternativa real ao transporte por estrada. Isto esixe acelerar os procesos de licitación para garantir o cumprimento do compromiso suscrito no acordo de investidura co BNG para a súa posta en marcha esta lexislatura.

Por outra parte, a coexistencia de dúas estacións de tren na cidade, Guixar e Urzaiz, precisa dunha mellor conexión entre ambas, cuestión que non se resolveu coa instalación do ascensor HALO, nomeadamente na perspectiva de que Guixar poida asumir no futuro os servizos ferroviarios de proximidade, para o que cómpre aumentar os servizos actuais de bus urbano e estudar a posíbel implantación dunha liña lanzadeira que as conecte de maneira coordinada coas frecuencias dos trens.

Avanzar de maneira decidida por unha mellor conexión ferroviaria para Vigo e no conxunto da Galiza, pasa por dotar o noso País dun ente xestor ferroviario propio, o Galtren, que xestione a rede de media distancia e de proximidade, para o que se fai indispensábel que a Xunta de Galiza negocie a transferencia a Galiza da xestión da rede ferroviaria interna e licite a elaboración dun estudo e dun anteproxecto de lei para a creación do Ente Ferroviario Galego.

Polo que, o Bloque Nacionalista Galego propón ao Pleno a adopción dos seguintes

ACORDOS:

1 Instar ao Goberno español a:

- 1.1 Mellorar de maneira substancial a conexión ferroviaria de Media Distancia da cidade de Vigo, aumentando frecuencias e prazas ofertadas, garantindo a puntualidade e completando as conexións directas con todas as cidades galegas e adecuando os horarios ás necesidades da poboación.
- 1.2 Ter un compromiso real e práctico, en termos orzamentarios, que permita a posta en marcha no horizonte do ano 2030 da Saída Sur de alta velocidade que conecte Vigo e Porto.
- 1.3 Promover a mellora da actual conexión entre Vigo e Porto, dotando de máis frecuencias e mellor servizo o Tren Celta.
- 1.4 Licitar de inmediato o estudo que permita a implantación do tren de cercanías na área de Vigo, para garantir a súa entrada en funcionamento antes do remate da actual lexislatura.
- 1.5 Adoptar as medidas que foren precisas para a mellor organización e funcionamento dos servizos ferroviarios da estación Vialia-Vigo.
- 1.6 Habilitar un Plan de incidencias e de transporte alternativo e a rectificación dos requisitos para a devolución do prezo dos billetes nos servizos AVE, Avlo, Euromed e Intercity para recuperar os anteriores (50% por 15 minutos de atraso e 90% por 30 minutos)

2 Instar a Xunta de Galiza a:

- 2.1 Negociar co Estado a transferencia das competencias sobre a xestión da rede ferroviaria interna de Galiza.
 - 2.2 Licitación a elaboración dun estudo e dun anteproxecto de lei para a creación dun Ente Ferroviario Galego.
- 3 Instar ao Goberno municipal a mellorar a conexión por bus urbano das dúas estacións de ferrocarril da cidade así como estudar a posta en marcha dunha lanzadeira regular entre ambas.

Vigo, Galiza, 4 de setembro de 2024.

Asdo.

ALCALDE-PRESIDENTE

CONCELLO DE VIGO